

เทศน์เช้า วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ฟังธรรมะ ธรรมะคือสังขารม สังขารมเนะ สังขารมเพราะว่าเราเกิดเป็นชาวพุทธ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนไถ เวลาสอน เราจะเอาแก่น เวลาพระเรากรรมฐาน เราจะบอกว่าในป่ามันมีไม้แก่น ไม้เบญจพรรณ ไม้ทั่วไป นี่ก็เหมือนกัน ในต้นไม้ต้นหนึ่งมันก็มีกระพี้ มีเปลือก มีแก่น สิ่งที่ว่ามีแก่น เราอยากได้แก่นของมันไถ ถ้าอยากได้แก่น เพราะไม้เนื้อแข็ง ไม้แก่น มันใช้ประโยชน์ มันมีราคา แต่ไม้ทั่วไปมันไม่มีราคา พอไม่มีราคา โดยสังคมทั่วไป สิ่งใดในสังคมนี้นั้นหาได้ง่ายไถ แต่เอาความจริง สังขารมๆ เรามาฟังธรรมๆ เพื่อหัวใจของเรา ถ้าหัวใจของเรา

โดยสมัยโบราณ สมัยโบราณคนเขาจะสัญจรไปมาหากัน เขาใช้เท้าเดินนะ เขาเดินด้วยเท้า เพราะเรื่องการคมนาคมยังไม่มี เรื่องการคมนาคมยังไม่สะดวก พอคนฉลาดขึ้น มีล้อ มีเกวียน เขาใช้สัตว์ลากไป พอสัตว์ลากไป พอมันเจริญขึ้นมา เดียวก็มีรถยนต์ พอมีรถยนต์ขึ้นมา ก็มีคนขับ ถ้ามีคนขับ คนขับรถยนต์ ในปัจจุบันนี้เวลาเขาออกกฎหมายมาแล้วห้ามขับ มาแล้วห้ามขับ คนมาแล้วห้ามขับนะ เพราะคนมาเป็นอันตรายกับตัวเอง แม้แต่เราไม่ขับไปชนใครเราก็ถึงข้างทาง เราชนเกาะกลางถนน แม้แต่เสียชีวิตเลย

เวลาคนปกติขับรถ เวลาเขาพักผ่อนไม่เพียงพอเขายังวูบหลับได้ เขาหลับหลับได้เนะ การวูบหลับอันนั้นมันก็ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ ฉะนั้น เวลาหลับไปมันเป็นเรื่องสุดวิสัย แต่สิ่งที่ควบคุมได้ เช่น เราไม่ดื่มแอลกอฮอล์ เราไม่ดื่มน้ำเมา เราก็จะไม่ขาดสติ เวลาขับรถขับราขึ้นไปมันก็จะปลอดภัยใช้ไหม

เรามาวัดมาวากันมา เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะมาปฏิบัติกัน ถ้าเรามาปฏิบัติกัน เวลาเราคุยธรรมะกัน ชมมฺสากฺจฺญา เอตมฺมฺงฺคฺลฺมฺตฺตฺมฺ สิ่งนั้นมันเป็นประโยชน์ๆ แต่เรามีกิเลส มีตัณหา มีอวิชชาในหัวใจ เวลาคุยธรรมะไปๆ มันเลยมาไถ มันมาธรรมะกันนะ พอมาแล้วมันก็เลยขาดสติ ขาดสติก็เลยออกนอกกลุ่มนอกรทางกันไป

แต่ถ้าจะเอาความเป็นปกติ เวลาโดยปกติความเชื่อและความไม่เชื่อ คนเชื่อนะ คนเชื่อก็มี ศรัทธาความเชื่อ เขาก็ค้นคว้าของเขา เขาศึกษาของเขา คนไม่เชื่อเขามองแล้วเขาแปลกใจนะ “เอ๊ะ! พวกนี้ทำไมเขาทำกันได้ มันทำทำไม”

แล้วยังมีคนเชื่อนะ มันมีสัจจะ คุณิ เวลาครูบาอาจารย์เรานั่งตลอดรุ่งๆ ท่านทำของท่านได้ อย่างไร เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกแสวงหา ลัทธิต่างๆ เขาประพฤติกฎปฏิบัติ ประพฤติวัตรของเขานะ เขาประพฤติกฎวัตรเป็นหมา เขาคิดว่าในเมื่อเราเป็นมนุษย์ เราก็มีความ ทุกข์ความยาก เราประพฤติกฎวัตรเป็นสัตว์ ในปัจจุบันนี้เขาก็ยังมีทำกันอยู่นะ แล้วเวลาทำไปแล้ว ด้วยทวิภูมิตานะ ด้วยความหลงผิด เขาก็คิดว่าสิ่งนั้นมันเป็นบุญกุศลของเขา มาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสังเวชมาก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสังเวชมากนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว พวกที่ประพฤติกฎวัตรเป็นหมาเขามาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่าเขาประพฤติกฎวัตรเป็นหมา เขาจะได้บุญมากน้อยแค่ไหน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าอย่าให้เราพยากรณ์เลย

เขาก็เน้นย้ำอีกครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๓

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าเธอตายไปแล้วเธอก็ไปเกิดเป็นสุนัขไง เพราะอะไร เพราะใจมันคิดถึง ใจมันปรารถนา ใจมันอยากเป็น ถ้าใจมันอยากเป็น คุณิ ปัจจุบันนี้ใจมัน ก็ยังใฝ่หาอยู่อย่างนั้นแหละ ถ้าตายแล้วมันจะไปไหน? มันก็ไปเกิดเป็นสุนัขนั่นละ เพราะอะไร เพราะความเห็นผิด เห็นใหม่

แต่ของเรา เวลาเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิบัติเสขหมค พระเจ้าปฏิบัติเสขหมค เทวดา อินทร์ พรหมนี้ปฏิบัติเสขหมคนะ ลัทธิศาสนาอื่น เขาเคารพ เขาบูชาว่าสิ่งนั้นเป็นของเลอลิศจนนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิบัติเสขหมคเลย ปฏิบัติเสขเทวดา อินทร์ พรหม พรหมนี้เป็นสูงสุดของพราหมณ์เขา ปฏิบัติเสขหมค ปฏิบัติเสขเพราะอะไร ปฏิบัติเสขเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม

พอตรัสรู้ธรรม บุญเพนิวาसानุสติญาณ เห็นจิตเวียนวายตายเกิดในวิภวัญจะ จิตมันเวียนวายตายเกิดมาทุกภพทุกชาติ จิตเวียนวายตายเกิด ก็จิตเรานี้มันเป็น ถ้าเรามีบุญกุศล เราก็ไปเกิดเป็น

เทวดา ถ้าเราทำสมาธิ เวลาตายไปก็ไปเกิดบนพรหม พอหมดอายุขัยๆ เวลามันทำไปแล้วบุญกุศล มันส่งไป พอหมดอายุขัยมันก็เวียนว่ายตายเกิดอยู่อย่างนั้นแหละ แล้วเราเองเราเคยเวียนว่ายตายเกิดในวิญญูะ แล้วเราจะไปไหว้อะไร ไหว้ก็ไหว้เรานี่ไง ไหว้ก็ไหว้หัวใจนี้ พระพุทธเจ้าถึงปฏิเสธๆ หมด เวลาปฏิเสธหมด เวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาต้องมีสติ อย่าให้เมา

ถ้ามันเมาเพราะมันขาดสติ เวลาทำสมาธิมันก็ว่าว่างๆ ว่างๆ...นั่นสมาธิอะไรของเอ็ง สิ่งนั้นเพราะว่าปฏิบัติธรรมแล้วมันมีความสุขๆ...ใช่ มันมีความสุข คนเรานะ ถ้าจิตใจมันวิตกกังวล แต่เรื่องความทุกข์ความยาก มันก็เกิดความทุกข์ความยาก เวลามันตรีกในธรรมะมันก็สบายใจ ก็ธรรมดาดีแหละ มันเป็นเรื่องธรรมดา สุขกับทุกข์ สุขกับทุกข์มันเป็นเวทนา สุขเวทนา-ทุกข์เวทนา แล้วอุเบกขาเวทนาจึงว่างเฉย แล้ววิมุตติสุขล่ะ มันสุขพ้นจากเวทนาไป สุขพ้นจากเวทนาไปมันมีของมันอยู่นะ แต่เรามาคิดอยู่แค่นี้ คิดอยู่แค่นี้มันเมาใจ ถ้ามันเมาของมัน มันเมาแล้วทำไมไม่ทำให้สร้างเมาก่อน พอสร้างเมาก่อน เราบริกรรมพุทโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ

คนเมานะ คุณิ เวลาคนติดยาเสพติด เวลาเขาอยากยาเสพติดของเขา เขาทุกข์ยากของเขา มากนะ เขาอยากยาเสพติดของเขา ไอนี้ก็เหมือนกัน เราคุ้นเคยกับอารมณ์ใจ คุ้นเคยกับความคิด คุ้นเคยว่าเรามีคุณธรรม คุ้นเคยอยู่กับมัน แล้วก็เสพติดมันอยู่อย่างนี้ แล้วทำไมวางมันไม่ได้ละ วางไม่ได้...อ้าว! มีคุณธรรมทำไมวางไม่ได้ มีคุณธรรมมันต้องถอดถอนอวิชชาความหลงเลงสัย นี่ทำไมมันสงสัย สงสัยก็สงสัย ก้าวเดินไปข้างหน้าก็ไม่ได้ ไอนี้จะทิ้งก็ทิ้งไม่เป็น

โดยข้อเท็จจริง โดยสัจจะนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้กำหนดพุทโธ พุทธานุสติ ธัมมานุสติ สังฆานุสติ ทำไปๆ ข้อเท็จจริงมันหักล้างกันเอง โดยข้อเท็จจริง แต่ที่นี้เราทำไมไม่ได้ก็ถามครูบาอาจารย์นะ “ไอนั้นเป็นอะไร ไอนี้เป็นอะไร” พอครูบาอาจารย์บอกให้พุทโธ “ไอ้ไอ้! มันต่ำต้อย มันไม่มีประโยชน์”

มันต่ำต้อยอะไร คุณะ เวลาเราเกิดในครรภ์มันต่ำต้อยไหม น้ำคร่ำอยู่ในท้อง น้ำคร่ำ เวลาออกมาแล้วถ้า น้ำคร่ำเป็นพิษ มันต่ำต้อยไหม นี่มันเลี้ยงชีวิตนี้มา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาพุทโธๆ มันต่ำต้อย มันต่ำต้อยไปไหน ถ้ามันต่ำต้อย พุทธานุสติ เราระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต่ำต้อยไปไหน เราระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ความระลึกละนั่นคือวิตก วิจารณ์ “วิตก วิจารณ์ ปีติ สุข เอกัคคตารมณ์” องค์ของสมาธิ ถ้าองค์ของสมาธิ สมาธิมันมีองค์ประกอบของมัน มันมีองค์ความรู้ มันมีองค์ความจริง ถ้าความจริงมัน

เป็นสัมมาสมาธิแล้ว มันออกใช้ปัญญาๆ ไป ภาวนามยปัญญาอันนั้นเกิดขึ้น อันนี้จินตนาการ
ทั้งนั้นแหละ “ปล่อยวางหมดแล้ว อสุภะ แหม! เขียบย่ำทำลายหมดเลย อสุภะ เขียบย่ำทำลาย”

เราจะบอกว่า เวลาคนเสพยาเสพติด เวลาเขาเสพยาเสพติดเต็มที่แล้วเขามีความสุขนะ เขา
นอนเคลิบเคลิ้มไปเลย นี่ก็เหมือนกัน “ทำลายอสุภะหมดแล้ว ไม่มีอะไรสิ่งใดเลย” แล้วก็
เคลิบเคลิ้มไป...เป็นทั้งนั้น ถ้าเป็นทั้งนั้น มันเป็นทางผ่าน บอกว่าจะไม่มีไม่ได้ พอจากไม่มี คุณ
ลี อาหารทุกชนิด เราจะตั้มเราจะแกงอะไรก็แล้วแต่ เราก็ต้องมีเครื่องพริกเครื่องแกง ต้องมีทุก
อย่าง มันถึงจะมาตั้มจะมาแกงได้

นี่ก็เหมือนกัน เราจะประพฤติกปฏิบัติขึ้นไป มันก็ต้องมีความรู้สึกนึกคิดทั้งนั้นแหละ
ความรู้สึกนึกคิดถ้ามันยังเป็นพิษเป็นภัยอยู่ เราก็กำหนดพุทธานุสติหรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ สิ่ง
ที่จะมาตั้มมาแกงก็ให้มันเป็นสิ่งที่ไม่เป็นพิษ ถ้าสิ่งที่ไม่เป็นพิษนี่เป็นสัมมา สัมมาสมาธิ
สัมมาสติ

ถ้าเป็นมิจฉาสมาธิ ถ้าเกิดบอกว่า “เวลาตรีกในธรรมๆ เราใช้ปัญญาไปแล้วไม่มีอะไร
เลย” ไม่มีอะไรเลยก็เพื่อเจ้อเพื่อฝัน คนเพื่อฝันก็เพื่อฝัน “สบายๆ” สบายๆ มันไม่มีสิ่งใดเลย
สบายๆ ไอ้เบียร์คมันร้องเพลงๆ ดึกกว่าอีก

คำว่า “สบายๆ” มันก็ปล่อยวางได้ คำว่า “สบายๆ” สบายอะไร เราเกิดมามีสถานะของ
มนุษย์ เราต้องควรมีคุณธรรมมากกว่านี้ ถ้าเราประพฤติกปฏิบัติไปตามความเป็นจริง เวลาองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านมีสติพร้อม ท่านมีปัญญาพร้อม โดยข้อเท็จจริงมันเป็นแบบนี้
แล้วถ้าใครทำไปแล้ว โดยข้อเท็จจริงแล้วจิตมันจะเป็นของมัน มันพัฒนาของมันขึ้นมา แต่จิต
เวลาเราทำ มันเป็นวัตถุดับใจ วัตถุดับ จิตนิสัยของคน วัตถุดับคือว่าเราจะตั้มเราจะแกง เราต้อง
มีวัตถุดับก่อน เราถึงจะตั้มจะแกงได้ เราต้องหามาได้แล้วนะ ไปหาผักหาปลา
มาแล้วก็วางไว้จนเน่าจนเสีย มันตั้มแกงไม่เป็นอีก

ไอ้คนไม่มีหรือมันก็ทุกข์มันก็ยาก ไอ้คนมีแล้วก็ตั้มก็แกงไม่เป็น ถ้าตั้มแกงไม่เป็น ปล่อย
ไว้มันก็เสียหาย สัมมาสมาธิเราเกือบเป็นเกือบตาย นี่แหละเราจะหามา สีส สมาธิ ปัญญา เรามีสติ
มีสมาธิ มีปัญญา เราต้องแสวงหามา

ถ้ามีสตินะ คนมีสติมันจะมีความสุขใจในตัวเอง เพราะมันรู้เท่าทันตัวเองตลอดเวลา ใจ เราจะเหยียด เราจะสู้ เราจะเดิน เราไปไหน เรามีสติ เรามีพร้อมของเรา สติ สติก็คือสติใจ แต่ สติถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา ใจของเราควบคุมดูแลแล้วมันไม่แผ่สาย มันไม่มัวเมา มันไม่ไปหยิบ ฌาย

นี่ไปหยิบฌายมัวเมาแล้วก็จินตนาการว่าเป็นของตัวเอง แล้วคนยังภาวนาไม่เป็นมันก็เป็นอย่าง นั้นแหละ แต่ถ้ามีสติปั้บ มันรู้เท่าทันตัวเอง แล้วถ้าเรารักษาไปเรื่อยๆ รักษาไปมันเจริญขึ้น มัน จะมีสมาธิได้ พอมีสมาธิขึ้นมาแล้ว ถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนาจะให้เกิดปัญญา ปัญญาอย่างนั้นทุก คนแสวงหานั้นแหละ แล้วปัญญาอย่างนั้นเวลามันเป็นขึ้นมา แล้วอย่างเราอ่อนด้อยขึ้นมา ปัญญาเราก็ เกิดทั้งนั้นแหละ เราพิจารณาไป พอเราอ่านตำรับตำราแล้วทำไป

เวลาหลวงปู่มันกับหลวงตา เวลาท่านเทศน์ เวลาเข้าไปถึงความจริงและเป็นสิ่งที่มันจะ เปลี่ยนแปลงจิตของเรา ท่านบอกว่าตรงนี้ข้ามไป ข้ามไปเลย เพราะอะไร เพราะว่าถ้าใครได้ยิน ได้ฟังแล้วมันจะไปจินตนาการ แล้วพอจินตนาการไปแล้วมันจะสร้างภาพ พอสร้างภาพแล้วมัน จะเป็นอย่างนั้นแหละ แล้วมันจะติด ฉะนั้น เวลาคิดแล้ว พอสร้างภาพแล้วมันเหมือนกันใจ ครู บาอาจารย์ก็เทศน์อย่างนี้ เราก็ทำได้แบบนี้ แต่ทำไมไม่เป็นความจริง

ของครูบาอาจารย์ท่านเป็นจริง เป็นจริงเพราะอะไร เพราะกว่าท่านจะข้ามตรงนี้ได้ คุณิ เวลาหลวงตาท่านบอกท่านพิจารณาของท่านนะ พิจารณาไปแล้ว โอ้โฮ! มันว่างไปหมด จิตท่าน เป็นสมาธินะ จิตท่านมีคุณธรรมนะ มองภูเขา มันทะลุไปหมดเลย ภูเขานี้สายตามันทะลุไปหมด เลย มันทะลุไปหมด โอ้ย! มันเว้งว้าง ท่านมหัสจรรย์ในจิตของท่านนะ เอ๊ะ! จิตเราทำไม มหัสจรรย์ขนาดนี้ มันทะลุปรุโปร่งไปหมด ทำไมมันปรุโปร่งไปหมด

ท่านบอกว่าธรรมะมาเดือน ธรรมะมาเดือน คือท่านสร้างบุญกุศลไว้มาก ธรรมะมาเดือน “แสงสว่าง แสงที่รับรู้ แสงที่ส่งออกไปทั้งหมดมันเกิดจากจุดและต่อม พลังงานมันต้องมีที่เกิด มันเกิดจากจุดและต่อม”

ท่านบอกว่าพอฟังปั้บท่านก็รับรู้นะ แต่ก็ยังงอยู่ งงอยู่ว่าหาจุดและต่อมมันจุดและต่อม อะไร จุดอะไร ต่อมอะไร นี่มันไม่มีครูบาอาจารย์มันก็ต้องแสวงหานั้น ท่านก็พยายามของท่าน พยายามของท่านด้วยสติด้วยปัญญา มหาสติ-มหาปัญญานั้น ปัญญาญาณมันละเอียดแล้ว พอ พิจารณา พอข้ามพ้นไปได้ ข้ามพ้นคือทำลายจุดและต่อม แสงนั้นมันก็จบสิ้นไป พอแสงนั้นจบ

สิ้นไป ภูเขา มันก็ไม่มองไป ภูเขา มันก็เป็นภูเขาอย่างนั้นแหละ ไอ้จิตของเรามา มันก็พ้นไป มันไม่เกี่ยวอะไรกับภูเขาทะเลบูรโปรง มันเกี่ยวอะไรกัน แต่เวลาตอนที่จิตมันดี ตอนที่มันดี โอโฮ! จิตเราทำไมมันมหัศจรรย์ขนาดนี้ ทำไมมันประเสริฐขนาดนี้ มันเลอเลิศขนาดนี้ มันสุดยอดขนาดนี้ นี่คิด

เวลาพิจารณาทำลายหมดเลย ทำลายจิตตัวเองด้วย ทำลายจิตตัวเอง ทำลายทุกๆ อย่างหมดเลย ท่านบอกเลย ความว่างนั้นเปรียบเหมือนกองจี้ควาย ที่แรกที่เรารู้เราเห็น โอโฮ! มันมหัศจรรย์ มันมหัศจรรย์ มันสุดยอด มันเหนือโลก สิ่งในโลกนี้ไม่มีแล้วแหละ อยู่ที่ฐิติจิตของเรา ดวงเดียนี่แหละมันมหัศจรรย์มาก แต่ด้วยมรรคด้วยผล ด้วยบุญญาธิการ พอเข้าไปทำลายแล้ว สิ่งที่เรายกย่องว่ามหัศจรรย์สุดยอด เวลาจิตมันดีแล้วมันเปรียบเหมือนกองจี้ควาย กองจี้ควายควายมันจี้ทิ้งไว้กลางถนนมันเป็นประโยชน์กับใครไหม มันเป็นประโยชน์กับไอ้พวกแมงแมลงวัน นี่เวลามันพิจารณาไปอย่างนี้

จะนั้น เวลาถ้าเรายังมัวเมาอยู่ มันก็ทำให้เราต้องพยายามแสวงหาไป ถ้ายังไม่มัวเมานะ เราทำของเราให้มันดีขึ้น พัฒนาซ้ำแล้วซ้ำเล่า การซ้ำแล้วซ้ำเล่าคือตรวจสอบ ทำซ้ำ ผิดซ้ำ ทำซ้ำ ถ้าเราพิจารณาอสุภะได้จริง เราพิจารณาซ้ำเข้าไปๆ ถ้าพิจารณาได้จริงมันต้องทำได้ คนเราเคยทำงานมาแล้ว ด้วยความชำนาญแล้ว การทำซ้ำมันจะง่ายขึ้น การทำซ้ำ แต่กิเลสมันจะบอกว่าทำซ้ำไม่ได้เพราะมันไม่มีอุปกรณ์ให้ทำ มันไม่มีอะไรให้ทำ

ไม่มีให้ทำแล้วใครพูด ไอ้คนพูดคือตัวมันนั่นแหละ เวลามันจะปกป้องตัวมันนะ มันจะผลัดไปที่อื่นเลย เราไม่มีฯ มันก็เหมือนมนุษย์ นักกีฬาหัดคนอื่น โอโฮ! เห็นหมดเลย จีบนหัวคนนั่น จีบนหัวคนนั่น แต่มันกระเด็นมาใส่หัวเราด้วย เรามองไม่เห็นนะ มันผลัดออกไปหมดแหละ มันไม่เห็นๆ ไม่มีทั้งนั้นแหละ ไม่มีทั้งนั้นแหละ

แต่ถ้าทำซ้ำๆ อสุภะที่เราพิจารณาแล้วผิดซ้ำ ผิดซ้ำท่านบอกว่าทำไม่ได้ ถ้าทำไม่ได้ กิเลสมันต่อรอง นี่เวลาเมมาแล้ว ขาดสติแล้วมันยังหลงตัวมันเองนะ เวลาคนเมา “เอ็งเมา ซ้ำไม่เมา กินแล้วก็ไม่เมาเว้ย ไม่เมาเว้ย” มันเมาอยู่มันก็ว่ามันไม่เมานะ มันว่าแต่คนอื่น มันไม่มองตัวมันเอง

แต่ถ้ามันมองตัวเองนะ มองตัวเองมันจะหายเมา ถ้าหายเมา มีสติมีปัญญา การผิดซ้ำๆ เพราะการประพฤติกปฏิบัติมันมีโลกียปัญญา โลกุตตรปัญญา ปัญญานี้มีหลากหลายมาก สุดมย

ปัญญาคือการศึกษาล่าเรียน จินตมยปัญญา ปัญญาจากจินตนาการที่จิตมีสมาธิรองรับ แล้วมันยังมีภาวนามยปัญญาอีก

ในภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญามันปล่อยแล้วมันไม่ขาด มันก็ต้องทำซ้ำๆ ในเรื่องของปัญญา เห็นไหม ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา แต่ปัญญามันมีหลายชั้นหลายชั้นแล้ว ปัญญาทางโลก คุณติ คนที่มีสติปัญญาแล้วมีอำนาจวาสนา เขาทำสิ่งใดประสบความสำเร็จทางโลก เราชื่นชมเขามาก เราชื่นชมเขามาก แต่จริงๆ ในใจของเขาก็มีตะกอนในใจ คือมันยังมีความสงสัย มันมีความทุกข์ความยาก มันอมทุกข์ เพราะว่าในสโมสรสันนิบาตทุกดวงใจว่าแห้ว การเวียนว่ายตายเกิดทุกดวงใจมีทุกข์ประจำหัวใจ ไม่ต้องไปน้อยเนื้อต่ำใจ ไม่ต้องไปยกย่องสรรเสริญใครว่าสูงส่งกว่าเราหรือทุกดวงใจ การเวียนว่ายทุกดวงใจ ไม่มียกเว้น แล้วเราเป็นผู้ที่มีสติ เราถึงมาแสวงหาของเราไป เราจะมาประพฤติปฏิบัติของเราไป เรามาปฏิบัติเราก็มามั่วเมากับกรรมะอีก กรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านไม่ให้มา ท่านให้มีสติ มหาสติ สติอิต โนมัตติ มันพัฒนาของมันขึ้นไป แล้วเราเองเราจะได้ความจริงของเราขึ้นมา

ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา เมมาแล้วห้ามจับ เมมาแล้วพุทโธชะ ถ้าเมมาแล้วกลับมาพุทโธ เมแล้วใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เมแล้วห้ามจับ อย่างน้อยมันก็พารตคข้างทาง อย่างมากมันพารตไปชนคนอื่น ชนคนอื่น หมายความว่า เราหลงผิด แล้วเรายังไปชักนำให้คนอื่นผิดตามไปด้วย แล้วถ้ามันไปชนเกาะกลางถนนแล้วรถพลิกคว่ำจนเสียชีวิต พอมันทำไปแล้ว พอจิตมันเสื่อมแล้ว “เออ! ไม่เห็นมีอะไรเลย กรรมะนี่คงไม่มีอยู่จริง มรรคผลไม่มีหรือ เราทำที่สุดแล้วยังไม่มีเลย ใครมันจะทำมากกว่าเรา เราทำมาสุดยอดแล้ว เราตรวจสอบแล้วไม่มี” เห็นไหม มันฆ่าตัวตายฆ่าความเพียรของเขา ทำลายตัวของเขา นี่ถ้ามันมาเป็นอย่างนั้น

ถ้าเป็นความจริงนะ มันอาจหาญ มันรื่นเริง เวลาหลวงตาท่านตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ท่านกราบแล้วกราบเล่า ภิกษุหนุ่มๆ องค์หนึ่งกราบแล้วกราบเล่าๆ กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าของศาสนา เป็นผู้รู้ก่อนขึ้นมา แล้วแสดงธรรมจักๆ จนพระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลก กราบบุญคุณ กราบเมตตาคุณ กราบปัญญาคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่รู้ก่อน เพราะเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว “จะสอนใครได้หนอ” มันละเอียดลึกซึ้งไง เวลาพระหนุ่มๆ องค์หนึ่งไปบรรดฐธรรม ไปตรัสรู้ธรรมขึ้นมามันถึงซาบซึ้ง เพราะมันละเอียดอ่อนจนพูดไม่ได้

ครูบาอาจารย์ที่ท่านตรัสธรรมขึ้นมาส่วนใหญ่แล้วท่านบอกมันพูดออกมามันเปรียบเทียบอย่างไรก็ไม่ถูก แต่ถึงที่สุดแล้วมันก็มีข้อวัตรปฏิบัติ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นวางข้อวัตรปฏิบัติ วิธีการ ขอบเขตที่จะให้เราสื่อสารกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่มีปัญญาๆ ก็มีธรรมและวินัยนี้วางไว้ เพราะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ แต่ไม่ได้วางไว้แบบนี้เพราะมันสื่อออกมายากใจ แต่ท่านมีชีวิตอยู่ท่านก็เปรียบเทียบกับความเห็นของท่านนั้นแหละ พระปัจเจกพุทธเจ้ากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระพุทธเจ้าด้วยกัน แต่ด้วยความกว้างขวางของปัญญาที่เปรียบเทียบมาเป็นธรรมและวินัยมันแตกต่างกัน นี่ครูบาอาจารย์ของเราวางข้อวัตรปฏิบัติไว้ก็เป็นแนวทาง บอกว่า “แล้วจะสอนใคร ได้หนอ สอนใคร ได้หนอ” นี่ผู้ตรัสธรรมมันลึกซึ้งอย่างนั้นนะ

แต่เดี๋ยวนี้นะ ไปไหนมา สามวาสองศอก เมฆอำเปมาพูดธรรมะกันปากเปียกปากแฉะยังอยู่กับครอบครัว ยังอยู่ในบ้านเลย ยังเสพงามอยู่นะ มันบอกว่ามันพิจารณาอสุภะปล่อยวางหมดแล้ว มันยังจมอยู่กับกามนั้นนะ มันว่ามันพิจารณาแล้ว มันมีปัญญา มันรู้ของมัน มันมีวามมันเมจจนทำร้ายตัวเอง ทำลายโอกาสของตัวเอง

แต่ถ้ามันมีสติจะมีความจริงนะ สัจจะความจริงนี้มันจะทำให้ตัวเองดีขึ้น ฉะนั้น ให้มันเป็นความจริงกับเรา สิ่งใดเราต้องพิสูจน์ตรวจสอบ ถ้ามันยังไม่มีสมุจเฉทปหาน มันยังไม่เป็นความจริงขึ้นมา พยายามทำซ้ำๆ เพราะเราเกิดมามีอำนาจาสนา เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วเราประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงของเรา เราจะมีอัสตสมบัติไปพร้อมกับหัวใจของเรา เอวัง